

Европейски омбудсман

El Defensor del Pueblo Europeo

5 Evropský veřejný ochránce práv

Den Europæiske Ombudsmand

Der Europäische Bürgerbeauftragte

Euroopa ombudsman

Ο Ευρωπαϊός Διμεσολαβητής

The European Ombudsman

Le Médiateur européen

An tOmbudsman Eorpach

Il Mediatore europeo

Eiropas ombuds

Europos ombudsmenas

Az Európai Ombudsman

L-Ombudsman Ewropew

De Europese Ombudsman

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

O Provedor de Justiça Europeu

Ombudsmanul European

Európský ombudsman

Evropski varuh človekovih pravic

Euroopan oikeusasiamies

Europeiska ombudsmannen

■ Přehled

Evropský veřejný ochránce práv

2008

Vážený čtenáři,

VÍTÁM VÁS u „Přehledu za rok 2008“ veřejného ochránce práv. V této nové publikaci jsou stručně popsány nejdůležitější výsledky dosažené z hlediska stěžovatelů a hlavní politické otázky řešené v minulém roce. Doufám, že vám pomůže lépe pochopit práci veřejného ochránce práv.

Přibližování Unie občanům

Často říkám, že způsob, jakým orgán reaguje na stížnosti, je klíčovým ukazatelem jeho zaměření na občany. V 36 % případů uzavřených v roce 2008 přijal dotčený orgán smírné řešení nebo záležitost vyřešil. Při zodpovídání otázek vznesených veřejným ochráncem práv slouží jako příklady osvědčených postupů celkem osm případů. Pět z těchto „nejdůležitějších případů“ je uvedeno na následujících dvou stranách. Zbývající tři se týkají Evropské komise (případ 2672/2008/VL), Evropského soudního dvora (2448/2008/WP) a již třetí rok za sebou Evropské agentury pro bezpečnost letectví (893/2006/BU).

Všechny odpovědi v rámci šetření veřejného ochránce práv bohužel tak příkladné nebyly. Komise odmítla změnit své stanovisko v případě diskriminace na základě věku. Toto odmítnutí mě přimělo předložit Parlamentu jedinou zvláštní zprávu, kterou jsem v roce 2008 vydal. Ačkoli počet šetření, u nichž jsem musel vznést kritické poznámky k orgánům EU, poklesl na 44 (z 55 šetření v roce 2007), je jich stále ještě příliš mnoho. Abych pomohl orgánům a institucím se zlepšit, zveřejnil jsem v roce 2008 na své internetové stránce dvě studie týkající se následných opatření přijatých dotčenými orgány v návaznosti na kritické a další poznámky z roku 2006 a 2007.

Působení jako ochránce transparentnosti

V roce 2008 byl uzavřen rekordní počet šetření (355), přičemž většina z nich trvala méně než rok. V roce 2009 budeme usilovat o to, abychom své výsledky zlepšili ještě dalším snížením doby potřebné k uzavírání případů. Zdaleka nejběžnějším tvrzením přezkoumávaným v šetřeních zahájených v roce 2008 byl nedostatek transparentnosti (36 % šetření). V každém z těchto případů jsem naléhal na orgány a instituce EU, aby zajistily maximální míru průhlednosti svých činností. Některé případy zahrnovaly otázky ochrany údajů, které nutně vyžadují přístup zajišťující rovnováhu mezi soukromím a transparentností. Některé z nich jsem konzultoval s evropským inspektorem ochrany údajů, jehož doporučení byla velmi užitečná.

Pokud jde o transparentnost, byl v roce 2008 obzvláště důležitý návrh Komise na reformu pravidel EU pro přístup veřejnosti k dokumentům. Vyslovil jsem obavy ohledně některých aspektů tohoto jinak dobrého návrhu a vyzval jsem Parlament, aby se v této záležitosti ujal úlohy spoluzákonodárce v zájmu zajištění nejlepšího výsledku pro občany. V rámci svého příspěvku do této debaty jsem se svými kolegy v Evropské síti veřejných ochránců práv vypracoval srovnávací studii o osvědčených postupech v členských státech týkající se přístupu veřejnosti k informacím obsaženým v databázích. Výsledky této studie mě inspirovaly k předložení konkrétních návrhů týkajících se reformy pravidel EU pro přístup k dokumentům.

Prosazování vysoké úrovně služeb

Veřejný ochránce práv zaznamenal v roce 2008 celkem 3 406 stížností. Vždy jsme se snažili zajistit, aby o službách veřejného ochránce práv byli informováni všichni potenciální stěžovatelé. Pokud jde například o podniky, nevládní a jiné organizace, které v minulosti využívaly služeb veřejného ochránce práv poměrně málo, uveřejnili jsme šetření z vlastní iniciativy ohledně včasnosti plateb prováděných Komisí s cílem osvětlit, co pro ně můžeme konkrétně udělat.

V téměř 80 % zaznamenaných případů jsme byli schopni stěžovateli pomoci tím, že jsme zahájili šetření případu, předali jej příslušnému subjektu nebo mu poradili, na

Evropský veřejný ochránce práv šetří stížnosti týkající se nesprávného úředního postupu orgánů a institucí Evropské unie. Stížnost veřejnému ochránci práv může podat každý občan, obyvatel Evropské unie nebo podnik či sdružení v každém členském státě. Veřejný ochránce práv nabízí rychlé, pružné a bezplatné prostředky k řešení problémů se správou EU.

Další informace ve 23 úředních jazycích EU získáte na adrese www.ombudsman.europa.eu, kde naleznete i tento přehled, případy uvedené v této publikaci, jakož i úplnou výroční zprávu 2008 (dostupnou v anglickém znění od dubna 2009 a ve všech úředních jazycích od července 2009).

koho se má obrátit. Často doporučujeme kontaktovat člena Evropské sítě veřejných ochránců práv. Regionální veřejní ochránci práv sdružení v síti se v listopadu setkali v Berlíně, aby diskutovali o tom, jak lze společně zlepšit služby poskytované občanům. Nadále jsem se snažil oslovit i poslance a úředníky orgánů a institucí EU s výzvou k poskytování vysoké úrovně služeb občanům. V tomto ohledu patřilo k hlavním událostem podepsání memoranda o porozumění s prezidentem Evropské investiční banky a dohody s agenturami EU o uplatňování Evropského kodexu řádné správní praxe ve vztazích s občany.

Posledním významným počinem v roce 2008 byla změna statutu veřejného ochránce práv. Díky uskutečněným změnám mohou mít občané plnou důvěru ve schopnost veřejného ochránce práv provádět bez omezení důkladná šetření jejich stížností. Těším se na další práci pro občany v roce 2009 na základě tohoto ještě silnějšího mandátu.

Ve Štrasburku dne 31. ledna 2009

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

Výběr případů řešených v roce 2008

ŠETŘENÍ veřejného ochránce práv se v roce 2008 zabývala problémy od otázek transparentnosti přes institucionální a politické záležitosti až po úlohu Komise coby strážce Smlouvy. Týkala se také problémů otevřených výběrových řízení a náborových postupů, personálních záležitostí, jakož i sporů v oblasti smluvních vztahů a sporných nabídkových řízení. Níže je uvedeno několik příkladů, včetně pěti z osmi nejdůležitějších případů z roku 2008.

Nedostatek transparentnosti

→→→ **Evropský úřad pro výběr pracovníků** (EPSO) souhlasil s tím, že na žádost uchazečů zpřístupní hodnotící kritéria výběrových řízení, jakož i přehled jednotlivých známek. Došlo k tomu v důsledku šetření z vlastní iniciativy veřejného ochránce práv, který EPSO pochválil za přijetí tak transparentního přístupu (OI/5/2005/PB).

→→→ V případě 754/2007/BU reagoval **Evropský úřad pro boj proti podvodům** (OLAF) konstruktivně na žádost o přístup k dokumentům. Tím, že vydal dvě verze příslušné zprávy, jednu s osobními

údaji stěžovatele a druhou bez těchto údajů, dodržel pravidla o přístupu k dokumentům EU a prokázal přístup zaměřený na občany.

Veřejný ochránce práv vytkl Komisi, že nezřídila kompletní rejstřík dokumentů, které vydává nebo dostává. Tato výtky následovala po stížnosti podané britskou nevládní organizací Statewatch. Vzhledem k tomu, že tento rejstřík měl být zaveden již v roce 2002, vyzval veřejný ochránce práv Komisi k rychlému jednání a Evropský parlament tuto výzvu veřejného ochránce práv v usnesení podpořil (3208/2006/GG).

Spory v oblasti smluvních vztahů

→→→ Veřejný ochránce práv pochválil **Komisi** za její konstruktivní přístup ve dvou sporech v oblasti smluvních vztahů. V případě 3490/2005/(ID) PB týkajícím se platebního sporu s italskou společností o projekt EU na zásobování vysídlených osob v Libérii vodou byla Komise v průběhu řízení důkladná a konstruktivní, a to tak, že akceptovala příslušné dodatečné platby zjištěné jejími vlastními útvary i stěžovatelem. Italská společnost tak obdržela více než 100 000 EUR.

→→→ V případě 3784/2006/FOR týkajícím se jednoho rakouského institutu zapojeného do zakázky na výzkum a vývoj v oblasti chemického inženýrství souhlasila **Komise** s vyplacením částky 54 000 EUR. Komise tak učinila po žádosti veřejného ochránce práv, aby přehodnotila své odmítnutí zaplatit dlužnou částku proto, že neobdržela konečné výkazy nákladů včas.

Problémy se stížnostmi na porušení právních předpisů

Šetření veřejného ochránce práv odhalila řadu problémů týkajících se způsobu, jakým Komise vyřizuje stížnosti na porušení právních předpisů. V případě španělských právních předpisů v oblasti zvýšení úrovně zdanění kapitálu kritizoval veřejný ochránce práv Komisi za zdlouhavost a za to, že patřičně neinformovala stěžovatele, jakmile se rozhodla formálně zahájit řízení pro porušení práv-

ních předpisů. Předložil návrhy, jak by mohla své postupy zlepšit (3737/2006/(BM)JMA). Komise byla kritizována i za neposkytnutí dostatečného a souvislého vysvětlení, proč se u italského projektu silničního obchvatu rozhodla uzavřít případ možného porušení právních předpisů Společenství v oblasti životního prostředí (1962/2005/IP).

Možná diskriminace na základě věku při náboru pracovníků

Belgický nezávislý tlumočnický najímaný institucemi pro konkrétní schůze déle než 35 let podal stížnost veřejnému ochránci práv poté, co přestal dostávat pracovní nabídky, jakmile překročil věk 65 let. Veřejný ochránce práv potvrdil, že se jedná o případ diskriminace na základě věku a poté Parlament svůj postup změnil (186/2005/ELB). Komise naproti tomu řádně neodůvodnila, proč zacházela odlišně s nezávislými tlumočníky staršími 65 let a odmítla svůj postup změnit. Protože tento případ nastolil

důležitou zásadní otázku, předložil veřejný ochránce práv Parlamentu zvláštní zprávu (185/2005/ELB).

→→→ V případě údajné diskriminace na základě věku ze strany **Rady** veřejný ochránce práv diskriminaci neshledal. Rada přesto souhlasila s odškodněním *ex gratia* ve výši 1 000 EUR vzhledem k nepříjemnostem a stresu, kterým byl stěžovatel vystaven. Rada nabídla stěžovateli nejdříve smlouvu na jeden rok, ale jakmile si uvědomila, že stěžovatel v té době překročí věk 65 let, podmínky změnila (1162/2007/FOR).

Kolik bylo stížností a šetření?

V ROCE 2008 zaznamenal veřejný ochránce práv 3 406 stížností (ve srovnání s 3 211 stížnostmi v roce 2007) a zahájil 296 šetření (oproti 309 šetřením v roce 2007). Během tohoto roku uzavřel 355 šetření (348 šetření v roce 2007). Veřejný ochránce práv celkem zpracoval více než 7 700 stížností a žádostí o informace.

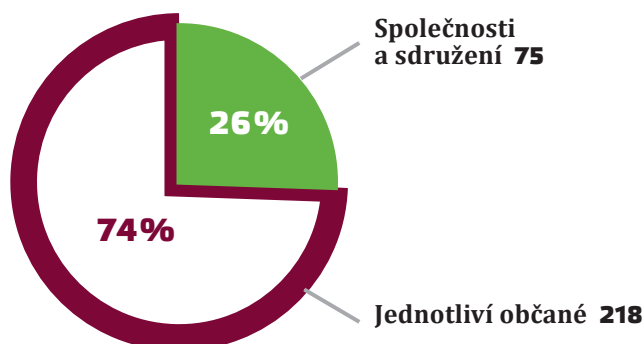
Jaká opatření přijal veřejný ochránce práv?

V téměř 80 % zpracovaných případů (2 643) byl veřejný ochránce práv schopen pomoci stěžovateli tím, že zahájil šetření, předal případ příslušnému subjektu nebo mu poradil, na koho se obrátit.

POZNÁMKA V některých případech byl stěžovateli poskytnut více než jeden typ doporučení. Uvedené procentní poměry jsou proto vyšší než 100 %.

Co se týče postoupení a doporučení, bylo 55 % stěžovatelů odkázáno na člena Evropské sítě veřejných ochránců práv, tedy na národního či regionálního veřejného ochránce práv v členských státech, nebo na Petiční výbor Evropského parlamentu. Celkem 17 % stěžovatelů bylo odkázáno na Evropskou komisi a 36 % bylo vyzváno k tomu, aby se obrátili na jiné subjekty, například na síť SOLVIT, která řeší problémy způsobené nesprávným uplatňováním právních předpisů v oblasti vnitřního trhu veřejnými orgány.

Stěžovatelé, jejichž stížnosti se staly předmětem šetření

Výsledky provedených šetření

Ve 129 případech uzavřených v roce 2008 bylo dosaženo pozitivního výsledku, kdy dotčený orgán přijal smírné řešení nebo záležitost vyřešil. Nesprávný úřední postup nebyl shledán ve 110 případech. Ve 41 případech učinil veřejný ochránce práv další poznámky s cílem přispět ke zlepšení v budoucnosti. Nesprávný úřední postup byl zjištěn v 53 případech: osm z nich vedlo k návrhu doporučení, který dotčený orgán přijal, jeden vyústil ve zvláštní zprávu Evropskému parlamentu a 44 případů bylo uzavřeno kritickými poznámkami.

■ = 10 případů

POZNÁMKA
V některých případech byla šetření uzavřena na základě dvou nebo více důvodů. Uvedené procentní poměry jsou proto vyšší než 100 %.

Vyřešeno orgánem nebo dohodnuto smírné řešení 129

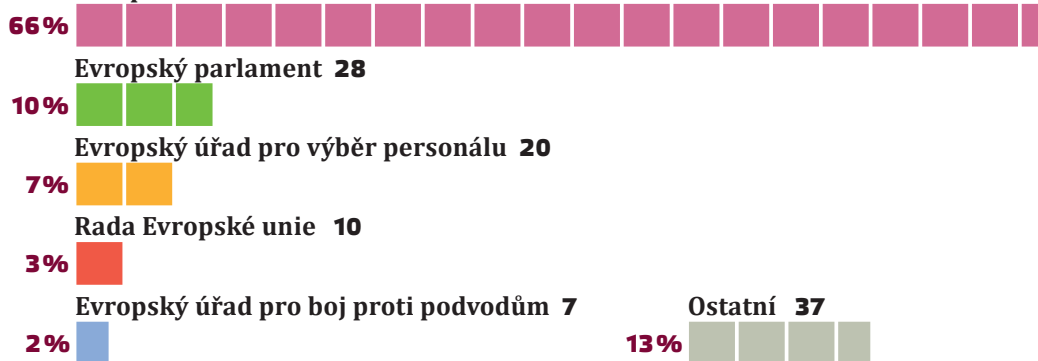
Kterých orgánů a institucí se týkala provedená šetření?

Většina šetření zahájených v roce 2008 se týkala Evropské komise (66 %). Jelikož Komise je hlavním orgánem Společenství přijímajícím rozhodnutí, která mají přímý dopad na občany, je normální, že se stává hlavním terčem stížností občanů.

■ = 10 případů

POZNÁMKA
V jednom případě se stejné šetření týkalo dvou subjektů. Uvedené procentní poměry jsou proto vyšší než 100 %.

Evropská komise 195

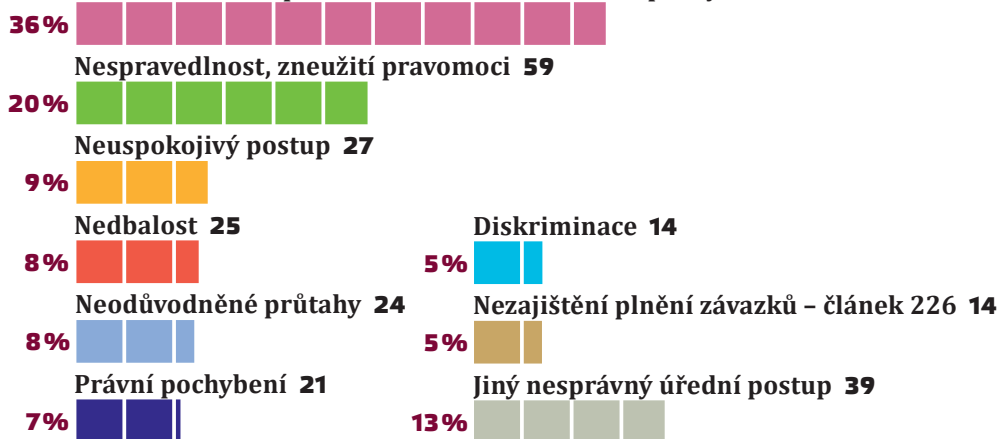
Jakého typu nesprávného úředního postupu se šetření týkala?

Nesprávný úřední postup nastane, pokud orgán nejedná v souladu s právními předpisy, nerespektuje zásady řádné správy nebo porušuje základní práva. Nejobvyklejším údajným nesprávným úředním postupem, který veřejný ochránce práv v roce 2008 řešil, byl nedostatek transparentnosti (v 36 % zahájených šetření).

■ = 10 případů

POZNÁMKA
V některých případech bylo ve stejném šetření provedeno přezkoumání dvou nebo více typů údajně nesprávného úředního postupu. Uvedené procentní poměry jsou proto vyšší než 100 %.

Nedostatek transparentnosti včetně odmítnutí poskytnout informace 107

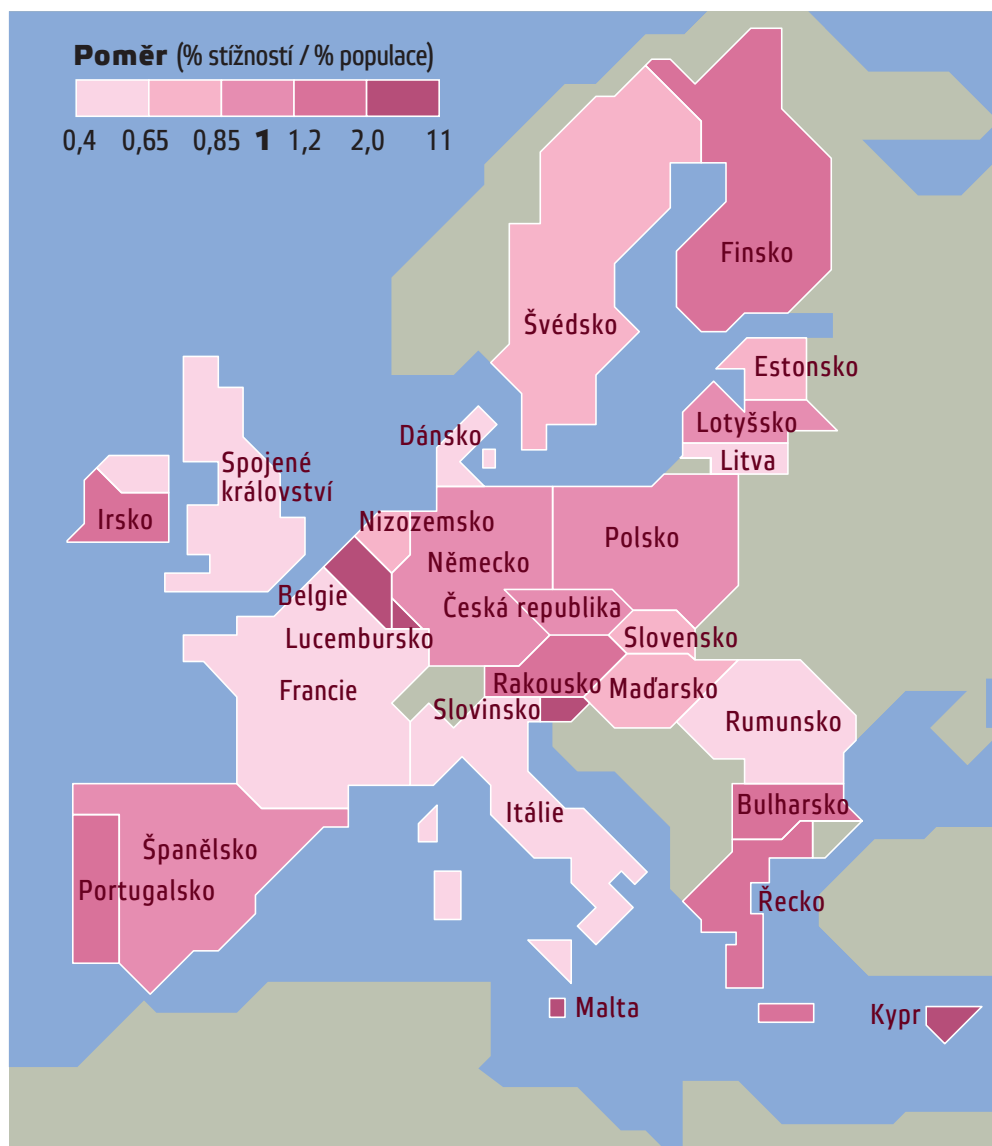

Od koho stížnosti pocházely?

POZNÁMKA Poměr stížností byl získán vydělením procentního podílu každého členského státu na celkovém počtu stížností jeho procentním podílem na celkovém počtu obyvatel EU. Hodnota vyšší než 1,0 ukazuje, že z příslušné země pochází více stížností veřejnému ochránci práv, než by se dalo očekávat vzhledem k počtu jejích obyvatel.

Země	Případy
Německo	546
Španělsko	352
Polsko	270
Francie	240
Belgie	229
Itálie	219
Spojené království	197
Řecko	110
Rakousko	108
Rumunsko	97
Portugalsko	95
Nizozemsko	78
Bulharsko	74
Česká republika	66
Švédsko	52
Finsko	49
Maďarsko	46
Irsko	45
Slovinsko	41
Malta	36
Kypr	35
Lucembursko	33
Slovensko	29
Dánsko	23
Lotyšsko	18
Litva	11
Estonsko	7
Jiná	221
Neznámá	79

Níže uvedená mapa ukazuje pravděpodobnost toho, že si osoby z jednotlivých členských států budou stěžovat u evropského veřejného ochránce práv. Je založena na počtu stížností z každého členského státu ve vztahu k počtu jeho obyvatel. Uveden je i absolutní počet stížností na členský stát.

Evropský veřejný ochránce práv

1 Avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
67001 Strasbourg Cedex
FRANCIE
Tel. +33 3 88 17 23 13
Fax +33 3 88 17 90 62

→→→ www.ombudsman.europa.eu

© Evropská společnost, 2009

Rozmnožování pro vzdělávací a nekomerční účely je povoleno, je-li uveden zdroj.

Pierre Roesch typo-graphisme, Strasbourg

Printed in Luxembourg

Vytištěno na CyclusPrint, jemném tiskařském papíru vyrobeném výhradně z recyklovaných vláken.

QK-AD-09-001-CS-D · ISSN 1831-3531